

Туристична привабливість рельєфу Правобережного Полісся для розвитку гастрономічного туризму

Обґрунтовано методологічні підходи до критеріїв оцінки естетики рельєфу земної поверхні території в дослідженнях для розвитку гастрономічного туризму з виразною ресурсною орієнтацією. Розглянуто наявні методики комплексної оцінки території взагалі й рекреаційних ландшафтів зокрема. Узагальнено методику наукометричного аналізу перспектив розвитку гастрономічного туризму через призму когнітивного оцінювання ландшафту. Здійснено аналіз та інвентаризацію рельєфу Правобережного Полісся як естетичного та рекреаційного ресурсу з метою розвитку гастрономічного туризму. Визначено рекреаційну спеціалізацію досліджуваної території, яка залежить від місцевого рельєфу. Охарактеризовано регіональні та локальні особливості рельєфу Правобережного Полісся в контексті гастрономічного туризму, який демонструє великий потенціал для туристичного продукту та створює нові можливості для розвитку інших господарських заходів.

Ключові слова: гастрономічний туризм, туристична привабливість, туристична спеціалізація, критерії оцінки естетики рельєфу, гастрономічні студії, Правобережне Полісся.

Постановка наукової проблеми та її значення. Серед рекреаційних, естетичних та інших видів ресурсів велике значення для туризму має рельєф. Насиченість території Правобережного Полісся унікальними формами рельєфу є достатньою. Невисока атрактивність і, відповідно, туристична привабливість території дослідження не стільки залежить від одноманітності рельєфу, як від неналагодженої туристичної інфраструктури. Відсутня промоція території, не має потужного атрактора для внутрішніх та іноземних туристів: гастрономічний туризм може стати фасилітатором змін. Симбіоз рельєфу, гастрономії, відповідної аутентичної аури поліських пейзажів сформує розуміння нової філософії відпочинку та розваг.

Аналіз досліджень із цієї проблеми. Продуктивними ідеями відзначаються праці в царині ресурсно-рекреаційної сфери М. В. Багрова, Л. О. Багрової [2], О. О. Бейдика [3, 4], М. П. Крачила [8], О. О. Любіцевої [9], М. С. Мінца [11], М. С. Мироненка [12], Л. І. Мухіної [13], Є. В. Панкової [14], І. І. Пірожника [15], М. М. Покоłodної [16], С. І. Поповича [17], В. С. Преображенського [2], І. Д. Родичкіна [20], В. П. Руденко [21], В. І. Стафійчука [22], П. Т. Тронька [24], Н. В. Фоменко [25] та ін. Вагомим внеском у світову геоморфологічну науку є праці вітчизняних учених О. М. Адаменка [1; 23], С. Ю. Бортника [23], Б. О. Вахрушева [19, 23], К. І. Геренчука [7], А. Я. Каневського [5], І. П. Ковальчука [19], О. О. Комлева [19], Н. Е. Коротенка [5], Ю. А. Кошика [6], А. М. Маринича [10], В. П. Палієнко [6], А. Л. Рагозіна [18], І. М. Рослого [6], В. П. Руденка [21], Г. І. Рудька [1], В. В. Стецюка [19], А. С. Щирици [5], Г. І. Швєбса [26].

Метою статті є дослідження природно-рекреаційних ресурсів, а саме геологічних пам'яток, туристичної привабливості рельєфу та перспектив розвитку гастрономічного туризму Правобережного Полісся. Досягнення мети буде здійснюватися шляхом послідовного вирішення таких **завдань**: проаналізувати природно-рекреаційні ресурси Правобережного Полісся, зокрема геологічні; сформулювати особливості та визначити проблеми й перспективи розвитку гастрономічного туризму в регіоні, ґрунтуючись на рельєфних особливостях (принадах). Методологічною основою дослідження є теоретичні положення сучасної конструктивної географії, рекреаційної географії, екологічної геоморфології, праці вітчизняних і зарубіжних учених із питань регіонального розвитку та вчення про природно-ресурсний потенціал із метою рекреації та розваг. У роботі використані фондові матеріали обласних управлінь культури і туризму Київської ОДА, Житомирської ОДА, Рівненської ОДА, Волинської ОДА, Державних управлінь екології й природних ресурсів у Київській, Житомирській, Рівненській і Волинській областях.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Серед видів соціальної та економічної діяльності повинні бути такі, що максимально зберігають природні, історичні та культурні особливості поліської території. Тому велика увага має приділятися розвитку туризму та рекреації як видів соціальної та економічної діяльності в контексті сталого розвитку

регіону, збереженню та відновленню природного середовища та історико-культурної спадщини, завдань щодо наповнення державного й місцевих бюджетів. Усе більше спостерігається значний туристичний інтерес до поліських територій, тому зростає актуальність належної оцінки їх туристично-рекреаційного потенціалу та прогнозування його використання. Перші згадки про рельєф Поліської низовини зустрічалися у «батька історії» Геродота, певні уявлення містяться у рукописах Київської Русі-України, народній творчості. Територія нашого дослідження торкається Східноєвропейської полігенної рівнини, яка містить сім геоморфологічних областей і саме ту, яка нас цікавить, Південно-Поліську область пластово-аккумулятивних низовинних рівнин: Прип'ятсько-Слуцьку пластово-аккумулятивну низовину на крейдових та палеогенових відкладах, Рокитнянсько-Радомишльську цокольну пластово-аккумулятивну низовину рівнину на докембрійських породах. Київську пластово-аккумулятивну низовину на палеогенових і неогенових відкладах. Морфоструктура Поліської низовини (локалізується у басейнах Західного Бугу, Дніпра, Прип'яті, Десни) сформувалася на різнотипних геологічних структурах: західна частина низовини (Волинська рівнина) – на північній частині Галицько-Волинської западини й частково Брестської западини (Волинському палеозойському блоковому піднятті); середня (Клесово-Народицька рівнина) – північно-західній частині Українського щита [19, с. 109]. Сучасна морфоскульптура Поліської низовини включає водно-ерозійні й водно-аккумулятивні, льодовикові та водно-льодовикові, денудаційні, карстові й еолові форми. Геоморфологічне районування України підсумувало велетенську працю вчених, які визначили таксономічні одиниці: геоморфологічна країна, геоморфологічна провінція, геоморфологічна область, підобласть та район [19, с. 84]. До Правобережного Полісся входять Східноєвропейська полігенна рівнина: 1 – Південно-Поліська область пластово-аккумулятивних низовинних рівнин: 1 – Прип'ятсько-Волинська моренно-зандрова та терасна рівнина; 2 – Житомирська моренно-зандрова рівнина; 3 – Київська моренно-зандрова рівнина.

Особливої уваги потребує вивчення геологічних пам'яток природи зокрема Правобережного Полісся, для розвитку туристичної діяльності в територіальних громадах (табл. 1). Заказник геологічний місцевого значення Камінне Село, розташований на схід від села Рудня-Замисловицька Олевського району Житомирської області. Його засновано у 2011 р. під час державної програми «Сім чудес України». Являє собою скупчення великих валунів і має площу 15 га (рис. 1). Розміщений у лісовому масиві на території Замисловицького лісництва. Знаходиться в межах північної частини Українського щита й складається з архей-протерозойських порід, які розбиті на блоки тектонічними процесами.

Таблиця 1

Наявність на території Правобережного Полісся геологічних заказників та пам'яток природи місцевого значення станом на 01.01.2018 р.

№ з/п	Адміністративна область	Найменування об'єкту	Категорія	Площа, га
1	Житомирська область	Камінне село (урочище)	Заказник геологічний місцевого значення	15
2	Київська область	Ново-Петрівський геологічний розріз	Пам'ятка природи геологічна місцевого значення	2
3	Рівненська область	Корецькі граніти	Заказник геологічний місцевого значення	15
		Марининсько-Устянські граніти	Заказник геологічний місцевого значення	170
4	Волинська область	Дюна	Заказник геологічний місцевого значення	90,1
5	Волинська область	Горинські Крутосхили	Пам'ятка природи (комплексна)	30

Пам'ятка природи геологічна місцевого значення Ново-Петрівський геологічний розріз, розміщена на території Вишгородського району Київської області, в селі Нові Петрівці. Займає

площу 2 га. На березі Київського водосховища у стіні кар'єру та в яру, що перетинає село, оголюються відклади неогенового та палеогенового віку (рис. 2). Найпотужніший шар становить 50–60 м. Об'єкт має серію різноманітних порід, окрасою яких є пісковик (потужністю 2,5–3 м). Він містить скам'янілі ядра прісноводних пелеципод.

Рис. 1. *Заказник геологічний місцевого значення Камінне Село*

Рис. 2. *Пам'ятка природи геологічна місцевого значення Ново-Петрівський геологічний розріз*

Заказник геологічний місцевого значення Корецькі граніти, розміщений у межах Корецького району Рівненської області, між селом Новий Корець та містом Корець (рис. 3). Його площа – 15 га. Заказник створений із метою збереження гранітних скель на березі річки Корчик. Граніт темно-сірий, складається з кварцу, польового шпату, біотиту, а також тонких прожилок графіту.

Рис. 3. *Заказник геологічний місцевого значення Корецькі граніти*

Заказник геологічний місцевого значення Марининсько-Устянські граніти, розміщений у межах Березнівського та Корецького районів Рівненської області, поблизу сіл Маринин, Більчаки (Березнівський район), Устя (Корецький район), вздовж правого та лівого берегів річки Случ (рис. 4). Площа заказника 170 га, з них 85 га на території Березнівського району та 85 га на території

Корецького району. Переважають метаморфічні породи, серед яких у вигляді невеликих масивів, лінзоподібних та жильних тіл трапляються породи інтрузивного комплексу. Вони представлені сірими, рожевими, червоними аплітоїдними гранітами та пегматитами. Пегматити генетично пов'язані з апліто-пегматоїдними гранітами.

Рис. 4. *Заказник геологічний місцевого значення Марининсько-Устянські граніти*

Заказник геологічний місцевого значення Дюна розміщений на території Старовижівського району Волинської області, між селами Синове, Буцинь та Сереховичі (біля села Нова Воля) (рис. 5). Площа – 90,1 га. Дюна утворена на Волинському Поліссі в умовах післяльодовикової пустелі в результаті перевіювання з наступною акумуляцією водно-льодовикових середньоплейстоценових пісків зандрової рівнини після дніпровського зледеніння – еолова параболічна дюна.

Рис. 5. *Заказник геологічний місцевого значення Дюна*

Пам'ятка природи (комплексна) Горинські Крутосхили, розміщена в межах Ківерцівського району Волинської області, на схід від села Яківці й на південь від села Деражне (рис. 6). Площа – 30 га. Статус пам'ятки природи Горинські Крутосхили отримали в 1975 р.

Рис. 6. *Пам'ятка природи (комплексна) Горинські Крутосхили*

Охороняються високобонітетні дубово-грабові насадження на високому лівому березі річки Горині, на північній межі лісостепової зони. У 2010 р. Горинські Крутосхили ввійшли до складу національного природного парку «Цуманська Пуща».

Для туристичних маршрутів, зокрема й гастрономічних, необхідні ґрунтовні дослідження екологічного стану геологічних пам'яток (вивчення еколого-геохімічних характеристик, природної радіоактивності тощо). Класифікація геологічних пам'яток здійснюється за генетичними ознаками. Про унікальність об'єкта свідчитиме паспорт геологічної пам'ятки з проведенням його типізації за низкою показників, зокрема за характером розкриття, походженням і предметом досліджень тощо.

Таким чином рельєф як рекреаційний ресурс має вельми велику принаду. Головні критерії оцінки естетики рельєфу земної поверхні стосовно території України розробив В. В. Стецюк [19]. Виділено такі критерії: унікальність форм рельєфу; унікальність зовнішнього виду, форми; архітектоніка – композиція; оглядовість; ефекти супроводження; поєднання з іншими елементами ландшафту; стабільність або рухомість; образність – фотогенічність; візуальний ефект; емоційне сприйняття; магнетизм – притягання.

Когнітивне оцінювання рельєфу розглядається як важливий процес, який неодмінно супроводжує обробку інформації про образні об'єкти й визначає напрями їх подальшого осягнення та практичного використання з метою гастрономічних поїздок. Національні гастрономічні уподобання зберігають свою специфіку й відображаються в культурі та мові, в ландшафті й архітектурі, у звичаях та обрядах.

Рекреаційні та естетичні властивості рельєфу є фокусом взаємодії людини та природи, який концентрує також й естетичні якості, такі необхідні для духовного розвитку людини. Гастрономічний туризм сприяє ознайомленню з місцевими традиціями харчування на архаїчних територіях. Гастрономічний тур презентує не тільки унікальні страви, формує високу гастрономічну культуру, а й занурює опосередковано у споглядання пейзажних видноколів. Гастрономічний тур – найприємніший відпочинок для гурманів, під час якого вони можуть не лише порадувати свої смакові рецептори, а й побачити культуру, ландшафт інших країн або регіонів.

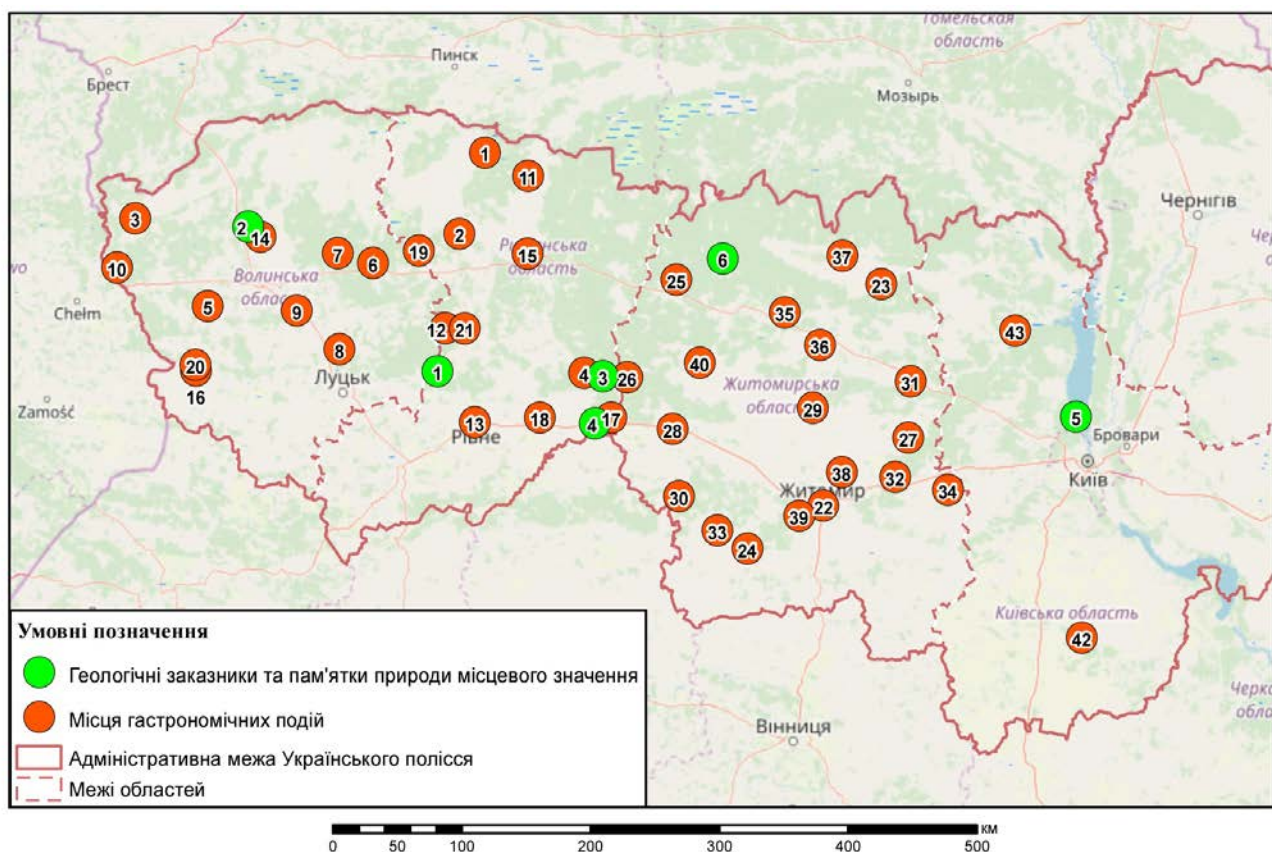

Рис. 7. Гастрономічні події й геологічні заказники та пам'ятки природи місцевого значення Правобережного Полісся

Таблиця-легенда 2 до рис. 7

**Геологічні заказники та пам'ятки природи
місцевого значення станом на 01.01.2018 р.**

Індекс	Адміністративна область	Найменування об'єкту	Категорія	Площа, га
1	Волинська область	Горинські крутосхили	Пам'ятка природи (комплексна)	30
2	Волинська область	Дюна	Заказник геологічний місцевого значення	90,1
3	Рівненська область	Маренинсько-Устянські граніти	Заказник геологічний місцевого значення	170
4	Рівненська область	Корецькі граніти	Заказник геологічний місцевого значення	15
5	Київська область	Ново-Петрівський геологічний розріз	Пам'ятка природи геологічна місцевого значення	2
6	Житомирська область	Камінне село (урочище)	Заказник геологічний місцевого значення	15

Продовження таблиці-легенди 2 до рис. 7

Гастрономічні події Правобережного Полісся

Ін-декс	Фізико-географічний регіон	Район	Населений пункт	Подія
1	Волинське Полісся	Зарічненський	с. Бродниця	Фольклорно-етнографічний фестиваль «Журавлина»
2	Волинське Полісся	Володимирецький	смт Володимирець	Етно-тур-фест «Бурштиновий шлях»
3	Волинське Полісся	Шацький	с. Світязь	Фестиваль світязького пончика
4	Волинське Полісся	Корецький	смт Соснове	Гастрономічний фестиваль «День гарячого казана»
5	Волинське Полісся	Турійський	с. Дольськ	Сільський етнофестиваль «Єдина країна»
6	Волинське Полісся	Маневицький	смт Маневичі	Фольклорний фестиваль «Поліський водограй»
7	Волинське Полісся	Маневицький	с. Троянівка	Фольклорний фестиваль «Поліський водограй»
8	Волинське Полісся	Рожищенський	смт Дубище	Фестиваль зеленого туризму «Рожищенська мальованка»
9	Волинське Полісся	Ковельський	смт Голоби	Фестиваль «Весільні обряди»
10	Волинське Полісся	Любомльський	с. Гуца	Театралізоване свято врожаю «Дарами повниться земля»
11	Волинське Полісся	Дубровицький	с. Лютинськ	Кулінарно-туристичний фестиваль-конкурс «Дубова ложка»
12	Волинське Полісся	Ківерцівський	с. Липне	Фестиваль повстанської пісні «Кривка Перця»
13	Волинське Полісся	Рівненський	м. Рівне	Фестиваль-ярмарок «Золоті-ївські ряди – свято меду і трави»
14	Волинське Полісся	Старовижівський	с. Грабове	Етнофестиваль «Гуртом ниву заждемо»

Продовження таблиці-легенди 2 до рис. 7

15	Волинське Полісся	Сарненський	м. Сарни	Свято «На Івана сонце грає», дитяче фольклорне свято «Троєцькі забави», «Свято хліба»
16	Волинське Полісся	Володимир-Волинський	с. Заріччя	Фестиваль «Княжий»
17	Волинське Полісся	Корецький	м. Корець	Фестиваль народної творчості «Зелене Купало в літо упало»
18	Волинське Полісся	Гоцанський	с. Красносілля	Фестиваль народної творчості, історії та побуту «Красносільські вітряки»
19	Волинське Полісся		м. Вараш	Фестиваль Мацика, «Свято хліба»
20	Волинське Полісся	Володимир-Волинський	м. Володимир-Волинський	Фестиваль традиційної національної ультури «Український коровай-сузір'я», «Смаковиця по-володимирськи»
21	Волинське Полісся	Костопільський	с. Малий Стидин	Фестиваль патріотичної пісні «Героям слава!»
22	Житомирське Полісся	Житомирський	м. Житомир	Фестиваль «Берегиня Полісся. Свято з українським конем»
23	Житомирське Полісся	Народицький	смт Народичі	Свято Масляна
24	Житомирське Полісся	Рожищенський	с. Дубище	Фестиваль зеленого туризму «Рожищенська мальованка»
25	Житомирське Полісся	Олевський	м. Олевськ	«Свято чорниці»
26	Житомирське Полісся	Новоград-Волинський	с. Городниця	Театралізоване свято «Маківка літа»
27	Житомирське Полісся	Радомишльський	с. Мала Рача	Фестиваль Радомлин
28	Житомирське Полісся	Новоград-Волинський	м. Новоград-Волинський	Укропівські обжинки
29	Житомирське Полісся	Хорошівський	с. Старий Бобрик	Мотофестиваль «Великий казан»
30	Житомирське Полісся	Баранівський	м. Баранівка	Фестиваль млинця
31	Житомирське Полісся	Малинський	с. Малинівка	Фестиваль Малини
32	Житомирське Полісся	Коростишівський	с. Городське	Етнофестиваль «Житичі»
33	Житомирське Полісся	Романівський	смт Романів	Свято Масниці
34	Житомирське Полісся	Брусилівський	с. Костівці	Ягідний фестиваль «Брусвяна-Україна»
35	Житомирське Полісся	Лугинський	смт Лугини	Фестиваль «Поліський вареник»
36	Житомирське Полісся	Коростеньський	м. Коростень	Фестиваль «День дереуна»
37	Житомирське Полісся	Овруцький	м. Овруч	Фестиваль «Поліська пані Картопелька»
38	Житомирське Полісся	Черняхівський	с. Високе	Фестиваль PULS FEST 2018
39	Житомирське Полісся	Житомирський	с. Перлявка	Рибний фестиваль «Fish Food Fest»
40	Житомирське Полісся	Ємільчинський	смт Ємільчине	Етнофестиваль «Витоки Уборті медові»
41	Житомирське Полісся	Ємільчинський	смт Ємільчине	Фестиваль «Різдвяна гостина запрошує»
42	Київське Полісся	Рокитнівський	смт Рокитне	Рокитнівський етно-фольк-фестиваль «Зберися, мой родоньку»
43	Київське Полісся	Іванківський	с. Прибірськ	Фестиваль «Чорнобиль Ренесанс Яблучний спас»

Із метою популяризації гастрономічного туризму на теренах Правобережного Полісся через автентичну кухню у поєднанні з історією, культурою та традиціями краю; популяризації сімейних цінностей проводяться гастрономічні свята, фестивалі (рис. 7 і табл. 2). Найважливішу роль у розвитку гастрономічного туризму відіграє зовнішній фактор – наявність спроможної іноземної клієнтури. Без розвиненої матеріально-технічної бази та інфраструктури туризму, які б відповідали міжнародним стандартам не слід очікувати, що туристична індустрія в межах певної території буде отримувати високі прибутки. На інформованість рекреантів про гастрономічні події території дослідження впливають запити, мотиви, смаки та ступінь задоволення потреб потенційних туристів. Щоб досягти високого рівня туристичної привабливості та отримати максимальний соціально-економічний ефект територія Правобережного Полісся повинна мати сучасну розвинену матеріально-технічну базу туризму, туристичну інфраструктуру.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Ревізія гастрономічних подій проілюстрована за допомогою карти Правобережного Полісся показала репрезентативно потужний потенціал території для розвитку туристичної індустрії. Регіон володіє беззаперечною ландшафтною мозаїчністю. Екстраординарність природного об'єкту у поєднанні з гастрономічним туром, промоцією здатна перетворити регіон на головну туристичну принаду цілої країни. Попит на рекреаційно-туристичні послуги у ракурсі здорового способу життя, органічного харчування в розвинених країнах привів до освоєння й менш репрезентативних територій, що й слід очікувати в межах території дослідження. Геологічні ресурси та гастрономічні студії передбачають наявність певних геологічних феноменів, традицій, гастрономічної культури, філософії відпочинку та розваг.

Джерела та література

1. Адаменко О. М. Екологічна геоморфологія : підручник / О. М. Адаменко, Г. І. Рудько, І. П. Ковальчук. – Івано-Франківськ : Факел, 2000. – 411 с.
2. Багрова Л. А. Рекреационные ресурсы (подходы к анализу понятия) / Л. А. Багрова, Н. В. Баров, В. С. Преображенский // Известия АН СССР. Сер. География. – 1977. – № 2. – С. 4–10.
3. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування : монографія / О. О. Бейдик. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2001. – 395 с.
4. Бейдик О. О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії / О. О. Бейдик. – К. : РВЦ «Київ. ун-т», 1997. – 300 с.
5. Геологические памятники Украины : справочник-путеводитель / Н. Е. Коротенко, А. С. Щирица, А. Я. Каневский [и др.]. – К. : Наук. думка, 1985. – 156 с.
6. Геоморфология Украинской ССР : учеб. пособие / И. М. Рослый, Ю. А. Кошик, Э. Т. Палиенко [и др.]; под ред. И. М. Рослого. – К. : Вища шк., 1990. – 287 с.
7. Геренчук Г. И. Тектонические закономерности в орографии и речной сети Русской равнины / Г. И. Геренчук. – Львов : Изд-во Львов. ун-та, 1960. – 241 с.
8. Крачило М. П. Основи екології та економіки природокористування : навч. посіб. / М. П. Крачило. – К. : КРАМАР, 1998. – С. 109–111.
9. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (непросторовий аспект) / О. О. Любіцева. – К. : Алтерпрес, 2003. – 436 с.
10. Маринич А. М. Геоморфология Южного Полесья / А. М. Маринич. – К. : Изд-во Киев. ун-та, 1963. – 251 с.
11. Минц А. А. Экономическая оценка естественных ресурсов / А. А. Минц. – М. : Мысль, 1972. – 302 с.
12. Мироненко Н. С. Рекреационная география / Н. С. Мироненко. – М. : Изд. МГУ, 1981. – 208 с.
13. Мухина Л. И. Принципы и методы технологической оценки природных комплексов / Л. И. Мухина. – М. : Наука, 1973. – 95 с.
14. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / Є. В. Панкова. – К. : Альтерпрес, 2003. – 352 с.
15. Пирожник И. И. Международный туризм в мировом хозяйстве : учеб. пособие / И. И. Пирожник. – Минск : БГУ, 1996. – 464 с.
16. Поколюдна М. М. Регіональний менеджмент в туризмі / М. М. Поколюдна // Туризм як національний пріоритет : кол. монографія / за ред. І. М. Писаревського. – Харків : ХНАМГ, 2010. – С. 259–267.
17. Попович С. І. Соціально-економічні передумови та основні етапи розвитку внутрішнього туризму в Україні / С. І. Попович // Туризм в Україні: економічні та організаційні механізми розвитку / кер. авт. кол. : С. Костін. – Тернопіль : Тернограф, 2008. – С. 46–67.
18. Рагозин А. Л. Оценка и картографирование опасности и риска (методика и примеры) / А. Л. Рагозин // Проблемы безопасности при чрезвычайных ситуациях. – 1993. – № 5. – С. 4–21.

19. Рельєф України : навч. посібник / Б. О. Вахрушев, І. П. Ковальчук, О. О. Комлев [та ін.] ; за заг. ред. В. В. Стецюка. – К. : Вид. дім «Слово», 2010. – 688 с.
20. Родічкін І. Д. Проектування сучасних замських парків / І. Д. Родічкін. – К. : Будівельник, 1981. – 152 с.
21. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України : підручник : у 3-х ч. / В. П. Руденко. – К. : Академія ; Чернівці : Зелена Буковина, 1999. – Ч. 1. – С. 11–19.
22. Стафійчук В. І. Політична географія світу : навч. посібник / В. І. Стафійчук. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 306 с.
23. Сучасні пріоритети і напрямки розвитку геоморфології України / О. М. Адаменко, С. Ю. Бортник, Б. О. Вахрушев [та ін.] // Україна: географічні проблеми сталого розвитку : зб. наук. пр. : в 4-х т. – 2004. – Т. 1. – С. 200–210.
24. Тронько П. Т. Краєзнавство України: здобутки і проблеми (до III з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців) / П. Т. Тронько. – К. : Ін-т істор. України НАН України, 2003. – 125 с.
25. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / Н. В. Фоменко. – К. : Центр навч. літератури, 2007. – 311 с.

References

1. Adamenko O. M. Ekologichna heomorfologhiia : pidruchnyk / O. M. Adamenko, H. I. Rudko, I. P. Kovalchuk. – Ivano-Frankivsk : Fakel, 2000. – 411 s.
2. Bahrova L. A. Rekreatsyonnye resursy (podkhody k analyzu poniatiya) / L. A. Bahrova, N. V. Bahrov, V. S. Preobrazhenskyi // Yzvestiya AN SSSR. Ser. Heohrafiya. – 1977. – № 2. – S. 4–10.
3. Beidyk O. O. Rekreatsiino-turystski resursy Ukrainy: metodologhiia ta metodyka analizu, terminologhiia, raionuvannia : monohrafiia / O. O. Beidyk. – K. : VPTs «Kyiv. un-t», 2001. – 395 s.
4. Beidyk O. O. Ukrainsko-rosiyskyi slovnyk terminiv i poniat z heohrafii turyzmu i rekreatsiinoi heohrafii / O. O. Beidyk. – K. : RVTs «Kyiv. un-t», 1997. – 300 s.
5. Heolohycheskye pamiatnyky Ukrainy: spravochnyk-putevodytel / N. E. Korotenko, A. S. Shchyrytsa, A. Ya. Kanevskyi [y dr.]. – K. : Nauk. dumka, 1985. – 156 s.
6. Heomorfologhiia Ukraynskoï SSR : ucheb. posobyie / Y. M. Roslyi, Yu. A. Koshyk, Э. Т. Palyenko [y dr.] ; pod red. Y. M. Rosloho. – K. : Vyshcha shk., 1990. – 287 s.
7. Herenchuk H. Y. Tektonycheke zakonornosty v orohrafiy y rechnoi sety Russkoi ravnyny / H. Y. Herenchuk. – Lvov : Yzd-vo Lvov. un-ta, 1960. – 241 s.
8. Krachylo M. P. Osnovy ekolohii ta ekonomiky pryrodokorystuvannia : navch. posib. / M. P. Krachylo. – K. : KRAMAR, 1998. – S. 109–111.
9. Liubitseva O. O. Rynok turystychnykh posluh (neprostorovi aspekt) / O. O. Liubitseva. – K. : Alterpres, 2003. – 436 s.
10. Marynych A. M. Heomorfologhiia Yuzhnoho Polesia / A. M. Marynych. – K. : Yzd-vo Kyev. un-ta, 1963. – 251 s.
11. Mynts A. A. Ekonomycheskaia otsenka estestvennykh resursov / A. A. Mynts. – M. : Mysl, 1972. – 302 s.
12. Myronenko N. S. Rekreatsyonnaia heohrafiya / N. S. Myronenko. – M. : Yzd. MHU, 1981. – 208 s.
13. Mukhyna L. Y. Pryntsypy y metody tekhnolohycheskoi otsenky pryrodnykh kompleksov / L. Y. Mukhyna. – M. : Nauka, 1973. – 95 s.
14. Pankova Ye. V. Turystychno kraieznavstvo : navch. posibnyk / Ye. V. Pankova. – K. : Alterpres, 2003. – 352 s.
15. Pyrozheny Y. Y. Mezhdunarodnyi turizm v myrovom khoziaistve : ucheb. posobyie / Y. Y. Pyrozheny. – Mynsk : BHU, 1996. – 464 s.
16. Pokolodna M. M. Rehionalnyi menedzhment v turyzmi / M. M. Pokolodna // Turyzm yak natsionalnyi priorytet : kol. monohrafiia / za red. I. M. Pysarevskoho. – Kharkiv : KhNAMH, 2010. – S. 259–267.
17. Popovych S. I. Sotsialno-ekonomichni peredumovy ta osnovni etapy rozvytku vnutrishnoho turyzmu v Ukraini / S. I. Popovych // Turyzm v Ukraini: ekonomichni ta orhanizatsiini mekhanizmy rozvytku / ker. avt. kol. : S. Kostin. – Ternopil : Ternohraf, 2008. – S. 46–67.
18. Rahozya A. L. Otsenka y kartohrafirovanye opasnosti y ryska (metodyka y prymary) / A. L. Rahozya // Problemy bezopasnosti pry chrezvychnykh situatsiyakh. – 1993. – № 5. – S. 4–21.
19. Relief Ukrainy : navch. posibnyk / B. O. Vakhrushev, I. P. Kovalchuk, O. O. Komliev [ta in.] ; za zah. red. V. V. Stetsiuka. – K. : Vyd. dim «Slovo», 2010. – 688 s.
20. Rodichkin I. D. Proektuvannia suchasnykh zamyskykh parkiv / I. D. Rodichkin. – K. : Budivelnik, 1981. – 152 s.
21. Rudenko V. P. Heohrafiia pryrodno-resursnoho potentsialu Ukrainy : pidruchnyk : u 3-kh ch. / V. P. Rudenko. – K. : Akademiia ; Chernivtsi : Zelena Bukovyna, 1999. – Ch. 1. – S. 11–19.
22. Stafichuk V. I. Politychna heohrafiia svitu : navch. posibnyk / V. I. Stafichuk. – Kherson : OLDI-PLiuS, 2016. – 306 c.
23. Suchasni priorytety i napriamky rozvytku heomorfologhiï Ukrainy / O. M. Adamenko, S. Yu. Bortnyk, B. O. Vakhrushev [ta in.] // Ukraina: heohrafichni problemy staloho rozvytku : zb. nauk. pr. : v 4-kh t. – 2004. – T. 1. – S. 200–210.

24. Tronko P. T. Kraieznavstvo Ukrainy: zdobutky i problemy (do III zizdu Vseukrainskoi spilky kraieznavtsiv) / P. T. Tronko. – K. : In-t istor. Ukrainy NAN Ukrainy, 2003. – 125 s.
25. Fomenko N. V. Rekreatsiini resursy ta kurortolohiia : navch. posibnyk / N. V. Fomenko. – K. : Tsentr navch. literatury, 2007. – 311 s.

Нестерчук Інна. Туристическая привлекательность рельефа Правобережного Полесья для развития гастрономического туризма. Обосновано методологические подходы к критериям оценки эстетики рельефа земной поверхности территории исследования для развития гастрономического туризма с выразительной ресурсной ориентацией. Рассмотрены имеющиеся методики комплексной оценки территории вообще и рекреационных ландшафтов в частности. Обобщено методику наукометрического анализа перспектив развития гастрономического туризма через призму когнитивного оценивания ландшафта. Осуществлено анализ и инвентаризацию рельефа Правобережного Полесья как эстетического и рекреационного ресурса с целью развития гастрономического туризма. Определено рекреационную специализацию исследуемой территории, которая зависит от местного рельефа. Охарактеризовано региональные и локальные особенности рельефа Правобережного Полесья в контексте гастрономического туризма, который демонстрирует большой потенциал для туристического продукта и создает новые возможности для развития других хозяйственных мероприятий.

Ключевые слова: гастрономический туризм, туристическая привлекательность, туристическая специализация, критерии оценки эстетики рельефа, гастрономические студии, Правобережное Полесья.

Nesterchuk Inna. Tourist Attractiveness of the Right-bank Polissya Relief for the Development of Gastronomic Tourism. The methodological approaches of the criteria for estimating the aesthetics of the terrain surface' relief of the research area for the development of gastronomic tourism with a clear resource orientation are substantiated. The available methods of complex estimation of the territory in general and recreational landscapes in particular are considered. The methodology of scientometric analysis of the prospects of gastronomic tourism development through the prism of cognitive landscape assessment is generalized. The analysis and inventory of the Right-bank Polissya relief as an aesthetic and recreational resource for the purpose of gastronomic tourism development is carried out. Recreational specialization of the investigated territory, which depends on local relief, is determined. The regional and local features of the Right-bank Polissya relief in the context of gastronomic tourism, which shows great potential for a tourism product and creates new opportunities for the development of other economic events, are described.

Key words: gastronomic tourism, tourist attractiveness, tourist specialization, criteria for estimating relief aesthetics, gastronomic studios, the Right-bank Polissya.

Стаття надійшла до редколегії
01.02.2019 р.

УДК 911.2:338.48(477.82-37Горохів)

**Ірина Єрко,
Роман Качаровський,
Надія Чир**

Особливості туристичної привабливості Горохівського району Волинської області

Досліджено особливості туристичної привабливості Горохівського району Волинської області. Розкрито особливості туристичної привабливості досліджуваного району. Проведено комплексний аналіз історико-культурної спадщини та природно-рекреаційного потенціалу. Розглянуто стан розвитку туристичної інфраструктури за окремими елементами. Здійснено аналіз закладів ресторанного господарства, визначено коефіцієнти забезпеченості. Охарактеризовано заклади побутового обслуговування, дозвілля та розваг району. Оцінено рівень розвитку транспортної інфраструктури та показано проблеми розвитку транспортної системи досліджуваної території. Показано зв'язок туристичного розвитку та інформаційного забезпечення Горохівського району. Виділено основні таксономічні одиниці туристичного мікрорайонування досліджуваної